

Plačilo preživninskih obveznosti v postopku osebnega stečaja

Zbirni podatki

Avtor: Marine Orsini-Ursi , univ. dipl. pravnik, viši pravosodni svetovalec - strokovni sodelavec na Okrožnem sodišču v Celju

Publikacija: Pravna praksa - 2012, številka 47, stran 6 | GV Založba, d.o.o., 6.12.2012

[Povezava do dokumenta na portalu IUS-INFO](#)

Besedilo

Izterjava preživnine je pereč problem vsakega preživninskega upravičenca, ki mu preživninski zavezanec preživnine ne plačuje prostovoljno. Izterjavo neplačanih preživninskih obrokov najpogosteje uveljavlja v izvršilnem postopku, vse pogosteje pa se dogaja, da je preživninski zavezanec hkrati tudi stečajni dolžnik. V prispevku obravnavam plačilo preživninskih obveznosti dolžnika, ki je v postopku osebnega stečaja v treh primerih: ko proti njemu e te e izvršilni postopek za izterjavo preživnine, ko ne plačuje rednih preživninskih obveznosti in ko proti njemu e te e izvršilni postopek za izterjavo preživnine, hkrati pa ne plačuje rednih preživninskih obveznosti. Obravnavani problem pojasnujem z uporabo 394.  lena Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP)¹ - zaseg denarnega dobroimetja na dolžnikovih računih.

Zaradi uvedenega osebnega stečaja nad dolžnikom je njegova poslovna sposobnost omejena, njegovo premoženje pa postane del stečajne mase, s katero pod nadzorom in v soglasju s sodiščem upravlja stečajni upravitelj. Dolžnik lahko od uvedbe osebnega stečaja dalje razpolaga le s premoženjem, ki ne spada v stečajno maso in zagotavlja njegovo preživljanje in preživljanje oseb, ki jih je po zakonu dolžan preživljati. Iz stečajne mase se plačajo terjatve, ki so nastale do začetka stečajnega postopka. Ob tem je treba poudariti, da se v postopku osebnega stečaja ne uporabljajo pravila o prenehanju terjatev upnikov zaradi zamude rokov za njihovo prijavo.²

Posebna pravila o stečajni masi so določena v 389.  lenu ZFPPIPP. V postopku osebnega stečaja spada v stečajno maso vse premoženje dolžnika, ki ga ima ob začetku postopka, in vse premoženje, doseženo z unovčevanjem in upravljanjem stečajne mase ter izpodbijanjem pravnih dejanj dolžnika. Poleg tega spadajo v stečajno maso tudi plača in drugi prejemki, ki jih dolžnik pridobi med postopkom osebnega stečaja, razen zakonsko izvzetih prejemkov ali prejemkov, ki spadajo v stečajno maso v omejenem znesku. V stečajno maso spada tudi premoženje, ki ga dolžnik pridobi na podlagi dedovanja ali na drugi podlagi med postopkom.³

Iz stečajne mase so izvzeti predmeti, ki so izvzeti iz izvršbe po 79.  lenu Zakona o izvršbi in zavarovanju (ZIZ),⁴ in prejemki, ki so izvzeti iz izvršbe po 101.  lenu ZIZ.⁵

Plača in drugi prejemki spadajo v stečajno maso le v višini zneska,

ki presega višino minimalne plače, zmanšane za plačilo davkov in obveznih prispevkov za socialno varnost.  e stečajni dolžnik preživlja družinskega člana ali drugo osebo, ki jo mora preživljati po zakonu, se pri omejitvi zneska, ki spada v stečajno maso, upošteva še višina prejemka, določenega za osebo, ki jo dolžnik preživlja, po merilih, ki jih za dodelitev socialne pomoči določa zakon, ki ureja socialno varstvo.¹

Posebna pravila za prednostne terjatve

Terjatve do stečajnega dolžnika na podlagi zakonite preživnine se po prvem odstavku 390.  lena ZFPPIPP obravnavajo kot prednostne terjatve.⁶ Za izterjavo terjatve iz naslova zakonite preživnine se ne uporabljajo določbe ZFPPIPP iz poglavja o vplivu postopka zaradi insolventnosti na izvršilne postopke in postopke zavarovanja, ki urejajo nedovoljenost izvršbe in zavarovanja ter prekinitve postopka izvršbe in zavarovanja. Po izrecni določbi drugega odstavka 390.  lena ZFPPIPP namreč začetek postopka osebnega stečaja ne vpliva na postopek izvršbe in zavarovanja zaradi izterjave zakonite preživnine, začetem pred začetkom stečajnega postopka. Prav tako je po začetku stečaja proti stečajnemu dolžniku dovoljeno izdati sklep o izvršbi in zavarovanju zaradi izterjave zakonite preživnine.⁷

Plačilo preživnine iz unovčene stečajne mase in izterjava zakonite preživnine po sklepu o izvršbi

Unovčenje stečajne mase vključuje prodajo premoženja dolžnika, izterjavo njegovih terjatev in vsak drug pravni posel za uresničitev njegovih premoženjskih pravic.⁸ Vplačila iz unovčenja in upravljanja stečajne mase se zbirajo na posebnem denarnem računu (v nadaljevanju fiduciarni denarni račun upravitelja), prek katerega sme upravitelj opravljati samo izplačila za stroške postopka osebnega stečaja in plačilo terjatev upnikov.⁹

V postopku osebnega stečaja pa veljajo še posebna pravila o unovčenju stečajne mase, ki jih ZFPPIPP obravnava v 393. (izterjava stalnih prejemkov stečajnega dolžnika), 394. (zaseg denarnega dobroimetja na dolžnikovih denarnih računih) in 395.  lenu (posebna pravila o prodaji premoženja). V nadaljevanju predstavljam le pravila, določena v 394.  lenu ZFPPIPP.

Ta pravila vsebujejo natančna navodila sodišču o vsebini sklepa o zasegu denarnega dobroimetja. V skladu s 1. točko prvega odstavka 394.  lena ZFPPIPP sodišče s sklepom ugotovi, da denarno dobroimetje na računu, zmanšano za znesek iz tretjega ali četrtega odstavka 389.  lena ZFPPIPP in **za morebitni znesek,**

zarubljen s sklepom o izvršbi za izterjavo terjatve iz prvega odstavka 390. člena tega zakona, spada v stečajno maso, nato v skladu z 2. točko prvega odstavka istega člena izvajalcu plačilnega prometa, ki vodi ta račun (v nadaljevanju banka), naloži, da mora:

- v treh delovnih dneh po prejemu sklepa denarno dobroimetje na računu, zmanjšano za zneske iz 1. točke prvega odstavka 394. člena ZFPPIPP, prenesti v dobro fiduciarnega denarnega računa upravitelja in

- naslednji delovni dan po prispetju novih plačil v dobro tega računa denarno dobroimetje, ki nastane na podlagi tega plačila, zmanjšano za zneske iz 1. točke prvega odstavka 394. člena ZFPPIPP, prenesti v dobro fiduciarnega denarnega računa upravitelja.

Stečajno maso torej oblikuje denarno dobroimetje na transakcijskem ali drugem denarnem računu dolžnika, zmanjšano za:

- prejemke, ki so izvzeti iz izvršbe po 101. členu ZIZ,¹⁰

- za višino zneska minimalne plače¹¹ in

- za višino prejemka, določenega za osebo, ki jo dolжник preživlja, po merilih, ki jih določa zakon, ki ureja socialno varstvo, za dodelitev socialne pomoči¹² ter

- za znesek, zarubljen s sklepom o izvršbi za izterjavo terjatev iz prvega odstavka 390. člena ZFPPIPP,¹³ v tem primeru zakonite preživnine.

Ključno je pravilno razumevanje pravila iz 394. člena ZFPPIPP o vrstnem redu izvrševanja sklepov v povezavi s prednostno naravo preživninskih terjatev. Iz navedenega sledi, da se stečajna masa oblikuje šele po tem, ko je plačana preživninska terjatev, ki jo v skladu s sklepom o izvršbi banka plačuje po določbah ZIZ. Vrstni red plačevanja sklepov je naslednji: najprej sklepi o izvršbi po pravilih ZIZ, nato stečajni sklep o zasegu denarnega dobroimetja.

Neplačani preživninski obroki, ki so zapadli v plačilo pred začetkom stečajnega postopka, se lahko torej plačajo kot prednostne terjatve neposredno iz unovčene stečajne mase v skladu s pravili o razdelitvi splošne razdelitvene mase ali v izvršilnem postopku po pravilih ZIZ ob upoštevanju določb ZFPPIPP. Pri tem se lahko zgodi, da je ista preživninska terjatev plačana dvakrat: prvič plača banka po sklepu o izvršbi, nato pa še upravitelj iz stečajne mase kot prednostno terjatev. Če je preživninski upravičenec neplačano preživninsko terjatev prijavil v stečajni postopek, hkrati pa izvršilni postopek za predmetno preživninsko terjatev že teče, se izvršba ne ustavi. Upravitelj mora pred plačilom te terjatve iz stečajne mase pri banki preveriti, ali ni morda banka zaradi določila 1. točke prvega odstavka 394. člena ZFPPIPP upniku te terjatve že plačala.

Prednostno prednostna terjatev

Sprva bi lahko razumeli, da določba 394. člena ZFPPIPP o prednostni izvršitvi sklepov o izvršbi za izterjavo preživnine velja le za tiste sklepe o izvršbi, ki so izdani pred začetkom stečajnega postopka. Vendar, ker stečajni postopek glede na določbo drugega odstavka 390. člena ZFPPIPP ne vpliva na izvršilni postopek za izterjavo preživnine, lahko preživninski upravičenec brez težav uveljavlja preživninsko terjatev, ki je zapadla po začetku stečajnega postopka, v izvršbi. Izvršilno sodišče bo izvršbo dovolilo in sklep posredovalo banki v izvršitev. Banka pri izvršitvi sklepa o izvršbi za izterjavo preživnine upošteva določbo 394. člena ZFPPIPP. V tem smislu so te terjatve celo prednostno prednostne, saj bodo plačane pred preživninskimi terjatvami, ki se plačujejo iz stečajne mase.

Za konec menim, da upravitelj na poziv preživninskih upravičencev iz unovčene stečajne mase ne sme plačevati rednih preživninskih obrokov.¹⁴ Najprej zato, ker je unovčena stečajna masa namenjena za izplačilo stroškov postopka osebnega stečaja in plačilo terjatev, ki so nastale do začetka postopka osebnega stečaja, za plačilo rednih preživninskih obrokov pa kljub njihovi prednostni naravi ne veljajo pravila o plačilu stroškov v stečajnem postopku. Nadalje zato, ker bi bil dolжник s tem neupravičeno obogaten. Sodišče je dolžniku s sklepom o zasegu dobroimetja (enako pri sklepu o izterjavi stalnih prejemkov) zaradi določbe 1. točke prvega odstavka 394. člena ZFPPIPP že omogočilo razpolaganje z delom denarnega dobroimetja (plače in drugih prejemkov), ki je enak znesku v višini prejemka, določenega za osebo, ki jo dolжник preživlja, po merilih, ki jih določa zakon, ki ureja socialno varstvo, za dodelitev socialne pomoči (pri tem je treba opozoriti, da ta znesek ni nujno enak znesku, določenim z izvršilnim naslovom). Ker lahko dolжник s tem delom premoženja prosto razpolaga, mora preživninski upravičenec zoper dolžnika v primeru, da ta preživninskih obveznosti ne izpolnjuje prostovoljno, sprožiti izvršilni postopek zaradi izterjave preživnine po določbah ZIZ.

¹ Tretji odstavek 389. člena ZFPPIPP.